

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1925.

Första kammaren.

Nr 9.

Onsdagen den 11 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Herr statsrådet *Linders* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

- nr 40, angående pensioner från statens domäners fond;
- nr 41, angående befrielse för förste postiljonen E. G. Samuelsson m. fl. från skyldighet att gälda vissa skadestånds- och ersättningsbelopp;
- nr 42, angående disposition av till skolväsendet upplåtna byggnader vid Strömsholms hingstdepå m. m.; samt
- nr 43, angående årliga understöd å allmänna indragningsstaten åt ombudsmannen vid sjömanshuset i Sölvesborg J. Olsson och notarien vid sjömanshuset i Gävle C. A. Elfstadius.

Anmälades och bordlades

bankokskottets utlåtanden:

- nr 5, angående verkställd granskning av riksdagsbibliotekets styrelse och förvaltning;
- nr 8, angående verkställd granskning av riksbankens styrelse och förvaltning; samt
- nr 9, angående verkställd granskning av riksgäldskontorets styrelse och förvaltning; ävensom

jordbruksutskottets utlåtanden:

- nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 11, angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar;
- nr 3, i anledning av väckta motioner om ändring av 1 § i lagen om bredden av hjulringar å arbetsåkdon på landet; samt
- nr 4, i anledning av väckt motion om förbud i viss utsträckning mot import från Norge av hingstar.

Anställdes val av tjugufyra valmän för utseende av ej mindre riksdagens justitieombudsman och hans efterträdare än även riksdagens militieombudsman och dennes efterträdare; och befunnos efter valförrättningens slut hava blivit till valmän utsedda:

herr Antonsson	med 84 röster,
» Berglund	» 84 » ,
» Bergman, Johan	» 84 » ,
» Bergström, David	» 84 » ,
» Boberg	» 84 » ,
» Ekman, Karl Johan	» 84 » ,
» Enhörning	» 84 » ,

herr Frändén	med 84 röster,
» Hansson, Sigfrid	» 84 » ,
» Johansson, Carl	» 84 » ,
» Johansson, Johan Bernhard	» 84 » ,
» Klefbeck	» 84 » ,
» von Koch	» 84 » ,
» Larson, Edward	» 84 » ,
» Larsson, Jacob	» 84 » ,
» Linder	» 84 » ,
» Pers	» 84 » ,
» Pålsson	» 84 » ,
» Schedin	» 84 » ,
» Svenson i Eskhult	» 84 » ,
» von Sydow	» 84 » ,
» Tengdahl	» 84 » ,
» Thorberg	» 84 » ,
» Tjällgren	» 84 » .

Företogs val av sex suppleanter för de valmän, som av kammaren fått i uppdrag att utse ej mindre riksdagens justitieombudsman och hans efterträdare än även riksdagens militieombudsman och dennes efterträdare; och befunnos efter valförrättningens slut hava blivit till suppleanter utsedda:

herr Abrahamsson	med 51 röster,
» Jonsson i Lycksele	» 51 » ,
» Norling	» 51 » ,
» Andersson i Hedsta	» 51 » ,
» Björnsson	» 51 » ,
» Svensson i Kompermåla	» 51 » ,

sedan ordningen dem emellan blivit genom lottning bestämd.

Anställdes val av tjugufyra valmän för utseende av revisorer och revisors-suppleanter för granskning av riksbankens avdelningskontors i orterna räkenskaper och förvaltning år 1924; och befunnos efter valförrättningens slut hava blivit utsedda till valmän:

herr Almkvist	med 52 röster,
» Andersson i Eliantorp	» 52 » ,
» Andersson i Arbrå	» 52 » ,
» Antonsson	» 52 » ,
» Bergqvist	» 52 » ,
» Bergström, P. A.	» 52 » ,
» Björnsson	» 52 » ,
» Bondeson	» 52 » ,
» Carlsson, Johan, i Hällsbäck	» 52 » ,
» Enhörning	» 52 » ,
» Gustafsson i Benestad	» 52 » ,
» Ingeström	» 52 » ,
» Johansson, J. P.	» 52 » ,
» Larsén	» 52 » ,
» Linder	» 52 » ,
» Nilsson, Johan, i Malmö	» 52 » ,

herr Nilsson, Johan, i Kristianstad	med 52 röster,
» Norling	» 52 » ,
» Pettersson, Olaus	» 52 » ,
» Rooth	» 52 » ,
» Strömberg	» 52 » ,
greve Wachtmeister	» 52 » ,
herr Walles	» 52 » ,
» Vindahl	» 52 » .

Företogs val av sex suppleanter för de valmän, som av kammaren fått i uppdrag att utse revisorer och revisorssuppleanter för granskning av riksbankens avdelningskontors i orterna räkenskaper och förvaltning år 1924; och befunnos efter valförrättningens slut hava blivit utsedda till valmanssuppleanter:

herr Andersson i Boda	med 33 röster,
» Berglund	» 33 » ,
» Hansson, G. W.	» 33 » ,
» Andersson i Fältenborg	» 33 » ,
» Abrahamsson	» 33 » ,
» Andersson i Hägelåkra	» 33 » ,

sedan ordningen dem emellan blivit genom lottning bestämd.

Föredrogs, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran bankoutskottets memorial nr 7.

Vid förnyad föredragning av andra lagutskottets utlåtande nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med anhållan om riksdagens yttrande rörande ett å den internationella arbetsorganisationens konferens i Genève år 1921 antaget förslag till konvention angående obligatorisk läkarundersökning av barn och unga personer, som användas till arbete ombord å fartyg, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Vid ånyo skedd föredragning av statsutskottets utlåtande nr 1, angående regeringen för budgetåret 1925—1926 av utgifterna under riksstatsens första huvudtitel, innefattande anslagen till kungl. hov- och slottsstaterna, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Föredrogs ånyo statsutskottets utlåtande nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående övergångsbestämmelser i anledning av blivande beslut om uppflyttning i lönegrad av vissa tjänster, som tillhört förutvarande andra normalgraden, m. m. jämte en i ämnet väckt motion.

*Ang.
uppflyttning
i lönegrad
av vissa
förutvarande
andragrads-
tjänster m. m.*

Uti den till riksdagen den 2 januari 1925 avlätna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov hade Kungl. Maj:t, med åberopande av statsrådsprotokollet över finansärenden den 31 december 1924, under rubrik »För flera huvudtitlar gemensamma frågor» (avd. II) föreslagit riksdagen att be- myndiga Kungl. Maj:t att meddela de övergångsbestämmelser, som kunde på-

Ang.
 uppflyttning
 i lönegrad
 av vissa
 förutvarande
 andragsgrads-
 tjänster m. m.
 (Forts.)

kallas av blivande beslut rörande uppflyttning i lönegrad av vissa tjänster, som tillhört förutvarande andra normalgraden.

Utskottet hade till behandling förehaft berörda framställning i vad den avsåg de delar av statsverkspropositionen, vilka blivit till utskottet remitterade.

I samband med prövningen av Kungl. Maj:ts berörda förslag, hade utskottet emellertid ansett sig böra ange sin principiella ställning till de allmänna synpunkter, Kungl. Maj:t funnit sig böra lägga å förevarande fråga, ävensom till ett riksdagen motionsvis underställt förslag om uppförande å övergångsstat av vissa tjänster av nu ifrågakommande slag.

Sistnämnda förslag hade framlagts i en inom andra kammaren av herr *Cl. Lindskog* väckt motion, nr 141, vilken remitterats till statsutskottet, i vad den samma ankom på dess handläggning, och innebar förslaget, att riksdagen skulle besluta, att samtliga innehavare av befattningar i nuvarande lönegrad B 15 vid statsdepartement och vissa andra i Kungl. Maj:ts framställning berörda verk, tillhörande civila statsförvaltningen, vilka före ikraftträdandet den 1 januari 1922 av 1921 års lönereglering enligt Kungl. Maj:ts fullmakter voro innehavare av dåvarande andragsgradstjänster och vilkas tjänster icke i anledning av Kungl. Maj:ts framställning komme att genom beslut av 1925 års riksdag hänföras till lönegrad B 16 eller högre lönegrad, måtte från och med den 1 juli 1925 räknat uppföras å övergångsstat i lönegrad B 16 i vederbörande verks tjänsteförteckningar.

Utskottet hade i det föreliggande utlåtandet under åberopande av vad däri anförts hemställt, att riksdagen, beträffande vederbörande befattningshavare vid verk och inrättningar under andra—åttonde samt tionde huvudtitlarna, måtte

I) bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela de övergångsbestämmelser, som kunde påkallas av blivande beslut rörande uppflyttning i lönegrad av vissa tjänster, som tillhört förutvarande andra normalgraden; samt

II) avslå herr *Lindskogs* berörda motion II: 141.

Reservation hade anmälts av, utom andra, herrarna *Oscar Olsson*, *J. L. Widell*, *B. F. son Holmgren*, *C. Lindskog* och *O. E. F. Järte*, vilka likväl ej antytt sin åsikt.

Herr Olsson, Oscar: Herr talman! Jag har icke något yrkande att framställa med anledning av statsutskottets här föreliggande utlåtande nr 13. Jag har begärt ordet endast för att få tillfälle att konstatera, att reservanterna från 1921 års riksdag fortfarande stå på samma ståndpunkt rent principiellt som då, och vi tycka, att det ser ut, som om utvecklingen av saken strängt taget hade givit oss rätt. Det är dock så, att riksdagen här har kommit i vissa svårigheter genom att riksdagen icke gick den väg, som av reservanterna 1921 anvisades. Jag vill erinra herrarna om vad saken då gällde. Det var icke så många tjänstemän, som blevo utsatta för den stora orättvisa, som då begicks, men huru liten gruppen än var, var orättvisan ändå synnerligen påtaglig och alldeles exempellös. Det var ju på det sättet, att riksdagen den gången hindrade ifrågakommande tjänstemän — halvtannat hundratal eller vad det kunde vara — från att behålla de tjänster de innehade, på samma villkor på vilka de hade mottagit tjänsterna. Det enda reservanterna begärde var, att riksdagen den gången liksom alltid annars skulle tillåta de tjänstemän, som icke ville gå över på den nya staten, att få stå kvar på den gamla. Riksdagen ansåg sig formellt tillmötesgå denna önskan, men det tvång, som utövades på andra gradens tjänste-

män, var förvisso icke något milt tvång. Ty riksdagen sade ifrån, att den tillfälliga löneförbättring på 1,000 kronor, som dessa tjänstemän hade fått, skulle tagas ifrån dem, om de icke böjde sig för riksdagens önskan och gingo över på den nya staten. Det var naturligtvis icke vår mening då lika litet som nu, att riksdagen vid varje ny lönereglering skulle vara skyldig att öka tjänstemännens löner. Vi voro då liksom nu fullt på det klara med att riksdagen vid en lönereglering har rätt att bibehålla tjänsterna vid samma lön som förut eller till och med att sänka lönerna. Men innehavarna böra få sitta i orubbat bo, om de önska det — om de icke vilja gå över på den nya staten.

Det är väl icke säkert, att det vid detta tillfälle hade framkommit någon reservation i frågan och i anslutning därtill någon deklaration i kamrarna, eftersom saken ändå ligger så illa till, att det icke nu finns någon möjlighet att rätta till vad riksdagen gjorde krokigt år 1921. Men från den andra sidan framfördes i statsutskottet yrkanden på att riksdagen icke ens skulle hålla det löfte, som riksdagen gav 1921, löftet att en eftersyn skulle ske för att de värsta orättvisorna i fråga om den på en höft företagna uppflyttningen till 15:e och 16:e lönegraderna skulle kunna avlägsnas. Det var egentligen det egendomliga sättet att argumentera för att riksdagen skulle till och med gå ifrån det rena, otvetydiga löftet, som riksdagen givit i samband med 1921 års lönereglering, som tvang oss att gå fram med vår reservation för att ånyo få tillfälle att åtminstone hävda, att de svårigheter, som riksdagen nu kommit i, äro beroende på den orättvisa riksdagen begick år 1921, och för att opponera mot detta nya försök att till och med komma ifrån det löfte, som riksdagen då gav och som innebar, att några få av de tjänstemän, det här gäller, skulle uppflyttas — för att icke detta löfte nu skulle få hävas utan vidare motstånd.

Ja, herr talman, såsom saken nu ligger, är det tämligen omöjligt att komma fram på den väg, motionären föreslagit, och därför måste jag, som jag antydde i början av mitt anförande, sluta utan att göra något yrkande.

Herr Ekman, Carl Gustaf: Vad Kungl. Maj:t föreslagit och utskottet tillstyrkt i den nu föredragna punkten utgör endast ett konsekvent fullföljande av den ståndpunkt riksdagen intog 1921. Det innebär icke, att man här godkänner vad den föregående talaren kallade en orättvisa. Det innebär, att den individuella undersökning av befattningshavarna i denna grupp, som då ställdes i utsikt, verkligen äger rum.

Jag hemställer om godkännande av utskottets förslag oförändrat.

Sedan överläggningen förklarats härmed slutad, bifölls vad utskottet i det nu föredragna utlåtandet hemställt.

Vid förnyad föredragning av bevillningsutskottets betänkande nr 2, i anledning av väckt motion om utsträckning av tiden för återutförelse och ansökan om tullrestitution vid återutförelse av vissa varor m. m., bifölls vad utskottet i detta betänkande hemställt.

Föredrogs ånyo första lagutskottets utlåtande nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 11 kap. 38 § rättegångsbalken.

Genom en den 12 december 1924 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 5, vilken behandlats av första lagutskottet, hade Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda utdrag av i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

*Ang.
uppflyttning
i lönegrad
av vissa
förutvarande
andragrads-
tjänster m. m.
(Forts.)*

*Ang.
förenklning av
delgivnings-
förfarandet.*

Ang.
förenklning av
delgivnings-
förfarandet.

(Forts.)

Lag om ändrad lydelse av 11 kap. 38 § rättegångsbalken.

Härigenom förordnas, att 11 kap. 38 § rättegångsbalken i dess lydelse enligt lagen den 29 juni 1912 (nr 125) skall i nedan angiven del erhålla följande ändrade lydelse:

Intyg av två stämmingsmän, emot vilka ej förekommer jäv, som om vittnen är stadgat, gälle såsom fullt bevis att delgivning blivit så verkställd, som intyget innehåller. Enahanda vitsord tillkomme intyg, som meddelats av landsfogde, stadsfogde, landsfiskal, stadsfiskal eller notarius publicus eller av svensk konsul eller vid svenskt konsulat anställd tjänsteman, så ock intyg av fjärdingsman, då han verkställt delgivningen efter förmans uppdrag. Skriftligt erkännande om delgivning vare ock, där det är genom intyg av en ojävig stämmingsman bestyrkt, ansett såsom fullt bevis om delgivningen.

Intyg att — — — verkställts så, som intyget innehåller.

Denna lag skall träda i kraft den 1 juli 1925.

Utskottet hade i det nu ifrågavarande utlåtandet av angivna orsaker hemställt, att ifrågavarande proposition måtte av riksdagen bifallas.

Herr **Luterkort**: Herr talman! Man kan möjligen finna det egendomligt, att detta utskottsbetänkande överhuvud taget kan giva anledning till något som helst yttrande här i kammaren. Emellertid är det så, att denna kungl. proposition i all sin enkelhet kan föranleda ett par reflexioner, som jag trott mig böra framföra.

I 11 kap. 38 § rättegångsbalken finnas bestämmelser om det laga delgivningsförfarandet, d. v. s. om hur man skall förfara för att handlingar skola anses part behörigen delgivna. Den ursprungligen uppställda regeln är, att intyg av två ojäviga stämmingsmän skall gälla såsom fullt bevis, att delgivning blivit så verkställd, som intyget innehåller. Såsom sådant bevis gäller också svarandens skriftliga erkännande, bestyrkt av en stämmingsman. Vidare har vitsord tillagts vissa tjänstemäns intyg om delgivning, för närvarande intyg av stadsfogde, landsfiskal, notarius publicus, svensk konsul eller konsulattjänsteman samt intyg av fjärdingsman, då han verkställt delgivning efter förmans uppdrag.

Kungl. Maj:ts förevarande framställning går ut på att landsfogde skall erhålla samma möjlighet som landsfiskal att kunna utfärda delgivningsintyg och icke vara hänvisad att för stämmings delgivning anlita landsfiskal eller fjärdingsman. Därjämte har föreslagits, att stadsfiskal skulle erhålla enahanda befogenhet. Då i ett flertal städer av ny typ icke finnes stadsfogde men i alla stora städer stadsfiskal finnes, har det ansetts lämpligt, att stadsfiskal i förevarande hänseende likställas med landsfiskal.

Beträffande allt detta kan man nu med utskottet säga, att däremot intet är att erinra. Det är ett par uppenbara brister i delgivningsförfarandet, som fyllts. Utskottet har emellertid pekat på att det ifrågavarande lagrummet även i annat avseende vore i behov av omarbetning, och jag skall tillåta mig att, innan jag slutar, med ett par ord beröra även denna utskottets anmärkning. Dessförinnan vill jag emellertid göra ett par anmärkningar i anslutning till den kungl. propositionen i ämnet.

I den skrivelse, vari styrelsen för stadsfiskalsföreningen gjort hemställan om delgivningsvitsord för av stadsfiskal utfärdat delgivningsintyg, hemställde föreningen tillika, att till underlättande av delgivningsbesväret i städerna föreskrift måtte meddelas, att intyg om delgivning av polisman skulle hava samma

vitsord, som tillkommer dylikt intyg av fjärdingsman, d. v. s. delgivning av polisman, verkställd efter förmans order, skulle hava vitsord. Vederbörande departementschef, förutvarande statsrådet Ekeberg, ansåg sig emellertid icke böra föreslå någon åtgärd i sådant hänseende. I sitt yttrande till statsrådsprotokollet erinrade departementschefen, att förhållandena i stad och på landsbygd vore ganska olika med avseende å delgivningens verkställande. De större avstånden och det i förhållande härtill vanligen ringare antalet särskilt förordnade stämmingsmän hade i fråga om landsbygden innefattat anledning att medgiva den avvikelse från den allmänna regeln, vilken bestämmelsen om vitsord å fjärdingsmansintyg obestriddligen utgjorde. Det anmärktes också, att enligt rättspraxis å fjärdingsmans intyg icke tillerkändes vitsord angående delgivning i mål mellan enskilda parter utan endast i tjänstemål. En lagändring, varigenom polismands intyg i förevarande hänseende skulle jämsställas med fjärdingsmans, erhöles med denna uppfattning — alltså att det bara hade vitsord i tjänstemål — en mer begränsad räckvidd än måhända antagits. Något större praktiskt behov av en bestämmelse i dylik riktning trodde statsrådet icke vara för handen, och dessutom tillade han, att tillräckliga skäl för en lagändring av mera principiell innebörd i syfte att utvidga regeln icke voro förebrogta.

Jag skulle för min del vilja säga, att dessa av departementschefen anförda skäl icke synas motivera den enligt min uppfattning alldeles för snäva behandling, som den nu en gång väckta frågan om delgivningsbestämmelserna fått vidkännas. Jag kan således icke finna, att det kan vara skäl att tala om någon lagändring av *principiell* innebörd, om man tillägger bevis om delgivning av en polisman efter förmans order samma vitsord som motsvarande bevis av en fjärdingsman på landet. Vad sedan beträffar det praktiska behovet, så må det väl fastslås, att det föreligger ett minst lika starkt behov av att få tillstånd en sådan lättnad i delgivningsbesväret, d. v. s. delgivning av en polisman, som av att landsfogden personligen skall få verkställa en tjänstedelgivning. Det är i allt fall så, att i överbäggande antalet fall landsfogden begagnar sig av underlydande organ, vanligen landsfiskalerna, för att få sina relativt få stämningar och kallelser delgiva.

Jag skall be att få nämna ett exempel, som belyser den praktiska innebörden av vad jag nu talar om. I Lidingö köping, som omfattar hela Lidingön och en över detta ganska stora område spridd befolkning på 10,000 personer, utövas polis- och åklagarmyndigheten av en poliskommissarie. Mina herrar, denne poliskommissarie äger enligt nu ifrågavarande lagrum såväl i dess gamla som i dess nu föreslagna form icke att med laga verkan själv utfärda bevis om delgivning av en tjänstestämning. Under den långa tid, jag tjänstgjort i den domsaga, till vilken Lidingön hör, har det åtskilliga gånger framhållits av poliskommissarien, att det måste anses högst egendomligt, att han icke själv kan få delgiva en stämning utan skall nödgas anlita sina underordnade för att få en stämning delgiven. Jag skulle dock vilja säga, att för denne poliskommissarie behovet att delgiva stämningar och andra handlingar föreligger i långt större utsträckning än som är fallet med landsfogdar i allmänhet. Och det finnes ju i riket numera ett stort antal samhällen av motsvarande typ, där det alltså finnes poliskommissarier, som utöva självständig åklagarbefogenhet. Men nu är det, för att anknyta till den senaste utgångspunkten, att märka, att poliskommissarien i Lidingö köping icke kan, om han vill begagna sig av allenast en stämmingsman, hänvända sig med delgivningsorder till vilken som helst av de polismän, som finnas anställda inom köpingen. Till polis- och åklagarmyndighetens biträde om inte för annat måste i Lidingö köping finnas fjärdingsmän för att poliskommissarien på Lidingön skall kunna vända sig till behöriga personer för att erhålla bevis om delgivning.

Jag upprepar, att jag tycker, att starka praktiska skäl tala för att stads-

Ang.
förenklning av
delgivnings-
förfarandet.
(Forts.)

Ang.
förenklning av
delgivnings-
förfarandet.

(Forts.)

fiskalsföreningens framställning vinner beaktande, utan att jag därför på något sätt vill överdriva denna frågas betydelse. Men så har man ju också ställt inför frågan om icke *poliskommissarie, som utövar självständig åklagarebefogenhet*, då nu frågan blivit aktualiserad, borde tillerkännas samma rätt som landsfogde och stadsfiskal enligt den kungl. propositionen. Detta var det huvudsakliga jag ville anföra.

Jag skall tillägga ett par ord. Departementschefen hade som skäl mot att polismän skulle få samma rätt till delgivning som fjärdingsman anfört bland annat, att enligt rättspraxis åt fjärdingsmans intyg icke tillerkändes vitsord angående delgivning i mål mellan enskilda parter. Det är i detta hänseende, som lagutskottet ifrågasatt, om icke lagrummet vore i behov av omarbetning. Jag skulle här vilja fullt instämma i vad utskottet yttrat, nämligen att »med hänsyn till fördelarna av ett praktiskt och billigt delgivningsförfarande utan åsidosättande av trygghet för att delgivning vederbörligen skett, synes en utvidgning av bestämmelsen i detta avseende icke endast i fråga om landet utan till äventyrs jämväl beträffande stad vara förtjänt av övervägande».

Men jag skulle för min del vilja gå ett steg längre i fråga om förenklning av delgivningssättet. Jag vill verkligen ifrågasätta, om det överensstämmer med den utveckling, som i övrigt ägt rum i riktning mot fri bevisprövning, att vidare upprätthålla såsom regel kravet på två vittnen för att, som det heter, »fullt» bevis om delgivning skall anses föreligga. Man bör, tycker jag, även här lätta på den legala bevisregeln, som för övrigt i allmänhet är motbjudande för en var, som i det dömande eftersträvar materiellt riktiga domslut. Låt oss t. ex. antaga, att en person vill medelst stämning avbryta en tioårspreskription. Han delger några dagar före preskriptionstidens utgång med endast en stämningssman. Det har möjligen varit svårt för honom, som ofta är förhållandet på landet och som även kan hända i t. ex. Lidingö köping, att skaffa en stämningssman till. Då målet efter preskriptionstidens utgång kommer före, bestrider svarenden helt enkelt att delgivning skett inom de tio åren. Jag antager, att juristerna i allmänhet anse det vara utslutet att medelst annan bevisning fylla den halva bevisningen om delgivning, som den ene stämningssmannens intyg innefattar. Så har åtminstone i de fall, jag haft beröring med dylika saker, ansetts vara förhållandet. Det är inte synnerligen tilltalande, att en rätt skall gå förlorad, därför att man principiellt fordrar intyg av två personer om delgivning.

Herr talman! Jag anser, att de synpunkter jag här framfört böra beaktas i förevarande sammanhang. Det är nu givetvis icke min mening att försöka på något sätt föranleda, att icke de enkla och till sin riktighet vitsordade ändringar, som här föreslagits, till någon del ej skulle vinna bifall. Jag skall därför icke göra något annat yrkande än det som sammanhänger med den önskan jag har, att lagutskottet måtte taga i omprövning frågan om beredande av samma vitsord åt ifrågavarande poliskommissarier som nu föreslagits för landsfogdar och stadsfiskaler. Jag tillåter mig därför, herr talman, att yrka att ärendet måtte återremitteras till lagutskottet.

Herr statsrådet **Nothin**: Herr talman, jag anser mig böra påpeka, att frågan om en ny och fullständig polisreform för landet i dess helhet är föremål för regeringens prövning och att frågan snart kommer att framläggas för riksdagen. Sedan statsmakterna intagit ståndpunkt till nämnda fråga blir anledning överväga, i vad mån de nya polisfunktionärerna skola tillerkännas den befogenhet, varom nu diskuterats.

Jag finner därför, att den nu yrkade återremissen är alldeles onödig.

Greve **Spens**: Jag har i likhet med den förste ärade talaren ingenting att erinra emot bifall till den föreliggande kungl. propositionen, men även jag skall

be att få göra en erinran med avseende därå, att utskottet i slutet av sin motivering ifrågasatt, att bestämmelserna om delgivning av stämning skola utvidgas utöver vad som i den kungl. propositionen föreslagits. Den förste ärade talaren ville ha en sådan utvidgning av bestämmelsen, att denna komme att omfatta även poliskommissarier i köpingar, och i det fallet kan jag ju också säga, att det nog föreligger skäl till utsträckta bestämmelser. Poliskommissarie i köping har ju ungefär samma ställning och samma utbildning som stadsfiskal. Om jag fattade den förste ärade talaren rätt, ansåg han emellertid att även poliser skulle få en sådan utsträckt delgivningsrätt och stämmingsvitsord. Därvidlag ställer jag mig emellertid mycket tveksam, så i den delen kan jag inte instämma med honom. Det har sagts såväl av justitiekanslern som av departementschefen i dennes yttrande till statsrådsprotokollet, att det i städerna är mycket lätt att vid förordnande av stämmingsmän finna lämpliga sådana, och att där icke gjort sig gällande något behov av utsträckt delgivningsrätt. I köpingar kan ju förhållandet vara annorlunda, men jag tror inte man kan säga, att poliserna där ha sådan utbildning, att det vore lämpligt att ge dem denna befogenhet.

Vad jag egentligen begärt ordet för är emellertid för att göra en erinran mot utskottets uttalande, att det synes vara förtjänt att taga i övervägande, huruvida icke fjärdingsmans intyg skall tillerkännas vitsord angående delgivning i mål mellan enskilda parter.

Den förste talaren har utförligt redogjort för de bestämmelser, som för närvarande äro gällande angående delgivning av stämning. Utskottet har nu ansett, att man borde taga i övervägande, huruvida icke en fjärdingsmans vitsord skulle gälla som fullt bevis för stämmingsdelgivning i varje mål. Jag uppskattar till fullo betydelsen och fördelarna av ett praktiskt och billigt delgivningsförfarande, men så länge fjärdingsmännen ha en så ringa utbildning som för närvarande är fallet, anser jag, att deras befogenhet i förevarande avseende icke bör utsträckas. Fjärdingsmän väljas på kommunalstämma, och ofta går det så till — det veta vi ju alla, som ha någon kännedom om polisväsendet på landet — att den väljes, som är villig att åtaga sig uppdraget för minsta avlöningen. Till hans lämplighet för uppdraget toges ofta ej tillräcklig hänsyn. Ombyte av fjärdingsmännen sker också ganska ofta. Min åsikt är därför, att utsträckningen av fjärdingsmans befogenhet i ifrågavarande avseende bör vara beroende av, huruvida större kvalifikationer komma att fordras hos fjärdingsmännen i samband med den snart väntade omorganisationen av polisväsendet på landsbygden. Jag skulle visserligen helst se, att de bägge styckena före klämman i utskottets utlåtande utginge, men då utskottet är enigt, skall jag icke göra något yrkande härom. Jag har emellertid ansett mig böra framställa denna erinran beträffande fjärdingsmännens lämplighet såsom stämmingsmän med utsträckt befogenhet.

Herr Åkerman: Ja, herr talman, jag är i väsentligt avseende förekommen av herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet, som ju alldeles riktigt pekat på den stundande polisreformen. Då komma naturligtvis dessa frågor upp till vederbörlig behandling.

Utskottet har haft den uppfattningen om den nu föreliggande propositionen, att avsikten med densamma varit att råda bot för en uppenbar anomali, som man mycket lätt kan ändra, men ej berört vad därutöver är, nämligen just dessa nu omdebatterade frågor, beträffande vilka man å ena sidan, som den förste ärade talaren, vill gå så långt som till återremiss till utskottet, och å andra sidan, som den föregående talaren, greve Spens, icke finner sig tilltalad av de ord, som utskottet kostat på denna sak. Då man nu ser detta, så tror jag nog, att kamraren i sin helhet, åtminstone de flesta av dess medlemmar, skola finna, att

*Ang.
förenklning av
delgivnings-
förfarandet.
(Forts.)*

Ang.
förenklings-
delgivnings-
förfarandet.
(Forts.)

utskottet gått en medelväg mellan dessa synpunkter och pekat på vad som bör kunna tagas i övervägande, när tiden är inne. En återremiss till utskottet nu anser jag för min del alldeles onödig och icke befogad.
Jag yrkar bifall till utskottsförslaget.

Herr Luterkort: Herr talman! Den föregående ärade talaren sade, att statsrådet och chefen för justitiedepartementet alldeles riktigt hade pekat på den stundande polisreformen. Jag tillåter mig uttala, att jag icke kan finna det vara så alldeles riktigt att i detta sammanhang peka på polisreformen. Den här föreliggande frågan är ingen fråga, som rör polisreformen utan en, visserligen mindre betydande, fråga som rör processen och ingenting annat. Det var detta.

Sedan vill jag framhålla, att enligt mitt tycke endast rent praktiska synpunkter böra vara avgörande, när det gäller en fråga, sådan som denna. Det är ett orimligt förhållande, att poliskommissarier icke ha rätt att delgiva stämning, då de dagligen och stundligen ha behov av att göra detta. Kungl. Maj:t har emellertid icke ansett det vara nödvändigt att giva dem denna rätt, men har i stället föreslagit i sin proposition, att landsfogdar skola erhålla rätt att delgiva stämning. Jag kan icke riktigt fatta sammanhanget härutinnan. Därför menar jag, att när frågan ligger så till, att det finnes en proposition, däri föreslås att landsfogdar skola få denna självklara befogenhet, så hade man också bort taga upp denna lilla enkla konsekvens av det i lagutskottet och jämka Kungl. Maj:ts proposition. Med mitt enkla förstånd att se saken får jag säga, att detta uppenbarligen hade låtit sig göra, och jag kan därför icke anse det vara obefogat att lagutskottet tittar på saken en gång till. Jag vidhåller mitt yrkande.

Herr Hederstierna: Man skall vara förfärligt ivrig att få hålla sitt maiden speech, när man på detta sätt tager upp vår tid med sådant här. Först trodde jag, att det var ett helt annat betänkande, som förelåg till behandling, när jag kom in i kammaren, men så fann jag till min förvåning, att det var just detta, om vilket jag trodde att alla borde vara eniga. Sedan tänkte jag, att talaren måhända icke läst betänkandet, men nu finner jag, att det tyckes han ändå ha gjort, och han har ändå hållit det här talet och tagit upp tiden med det. Utskottet talar om denna sak precis på samma sätt som herr Luterkort och anhåller, att Kungl. Maj:t ville taga densamma i övervägande. Vi inom första lagutskottet äro så gamla och erfarna i tjänsten att vi skriva aldrig lagar själva, utom i yttersta nödfall, utan vi anhålla, att Kungl. Maj:t med biträde av lagrådet må utarbета lagar. I enlighet härmed hava vi här begärt, att Kungl. Maj:t ville låta föranstalta om utredning och därefter inkomma med förslag, om utredningen givit vid handen att vi böra ytterligare utöka möjligheterna att få stämning delgiven även genom fjärdingsmän och, för all del, även genom poliskommissarier.

Jag hoppas, att herr Luterkorts uppträdande här i dag icke är ett omen för, att vi alltid skola komma att få höra den nyvalde ledamoten uppträda på detta sätt i sådana frågor!

Herr Luterkort: Herr talman! Jag har begärt ordet bara för att säga, att jag icke är hågad att taga mot förebråelser av herr Hederstierna, därför att jag här hållit något »m Maiden speech», eller »jungfrutal», vilket herr Hederstierna vill, utan när jag har något att yttra mig om kommer jag det oaktat att säga, vad jag har på hjärtat. I detta fall har jag pekat på en sak, som har praktisk betydelse, och jag skulle icke ha gjort det, om jag icke själv haft känning av att saken har en praktisk betydelse, låt vara att det också icke är någon större

sådan. Jag har det förtroendet för herrarna i första lagutskottet, att de kunna göra denna lilla förbättring, och därför har jag yrkat återremiss.

*Ang.
förenkling av
delgivnings-
förfarandet.
(Forts.)*

Herr **Klefbeck**: Jag vill endast påpeka, att just den sak, för vilken herr Luterkort påkallat kammarens uppmärksamhet nämligen att vi skulle kunna anlita polismän för att delgiva stämning, har varit på tal inom utskottet; och det är just det önskemålet vi sökt föra fram i sista stycket av motiveringen till utskottets betänkande. Jag förstår icke, att en återremiss skulle tjäna till någonting alls, då den ju skulle syfta till, att vi skulle uttala oss om en sak, varom vi redan en gång hava uttalat oss.

Efter härmed slutad överläggning gjordes i enlighet med därunder förekomna yrkanden propositioner, först på bifall till vad utskottet i det under behandling varande utlåtandet hemställt samt vidare därpå att utlåtandet skulle visas åter till utskottet; och förklarades den förra propositionen, som upprepades, vara med övervägande ja besvarad.

Vid föredragning av Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner hänvisades dessa, nr 40 och 43 till bankoutskottet, nr 41 till statsutskottet samt nr 42 till jordbruksutskottet.

Anmäldes och godkändes riksdagens kanslis förslag

dels till riksdagens skrivelse, nr 18, till Konungen angående val av t. f. expeditionschefen C. W. Aschan till riksdagens justitieombudsmans efterträdare,

dels ock till riksdagens förordnande, nr 19, för t. f. expeditionschefen C. W. Aschan att vara riksdagens justitieombudsmans efterträdare.

Anmäldes och godkändes andra lagutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 21, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad utbildningstid för värnpliktiga av 1925 års klass m. m.; och

nr 22, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad tid för fullgörande av repetitionsövning för vissa värnpliktiga.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 12.14 på dagen.

In fidem
G. H. Berggren.

Fredagen den 13 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 3.30 e. m.

Herr statsrådet *Linders* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 45, angående pensionering av vissa icke-ordinarie befattningshavare vid
Flyinge hingstdepå och stuteri samt Strömsholms hingstdepå; och
nr 46, angående godkännande av avtal om försäljning av statens spannmåls-
lagerhus i Roma.

Justerades protokollen för den 7 och den 10 innevarande månad.

Upplästes och lades till handlingarna följande till kammaren inkomna pro-
tokoll:

År 1925 den 11 februari sammanträdde kamrarnas valmän för att utse riks-
dagens justitieombudsman; och befunnos efter valförrättningens slut rösterna
hava utfallit sålunda:

herr revisionssekreteraren
Erik Gustaf Geijer samtliga avgivna eller 46 röster,
i följd varav herr revisionssekreteraren Erik Gustaf Geijer blivit till riks-
dagens justitieombudsman utsedd.

David Bergström.

Arvid Lindman.

Ernst Svenson.

Bernh. Eriksson.

År 1925 den 11 februari sammanträdde kamrarnas valmän för att utse den
man, som skall efterträda riksdagens justitieombudsman, ifall denne, innan
nästa lagtima riksdag anställt nytt val av justitieombudsman, skulle med dö-
den avgå, samt utöva ämbetet under den tid, justitieombudsmannen kan vara
av svår sjukdom eller annat laga förfall därifrån hindrad; och befunnos efter
valförrättningens slut rösterna hava utfallit sålunda:

herr revisionssekreteraren, t. f. expeditionschefen
Carl Willand Aschan samtliga avgivna eller 47 röster,
i följd varav herr revisionssekreteraren, t. f. expeditionschefen Carl Willand
Aschan blivit utsedd till justitieombudsmannens efterträdare.

David Bergström.

Arvid Lindman.

Ernst Svenson.

Bernh. Eriksson.

År 1925 den 11 februari sammanträdde kamrarnas valmän för att utse riksdagens militieombudsman; och befunnos efter valförrättningens slut rösterna hava utfallit sålunda:

herr hovrättsrådet
John Arthur Samuelson samtliga avgivna eller 46 röster,
i följd varav herr hovrättsrådet John Arthur Samuelson blivit till riksdagens militieombudsman utsedd.

David Bergström.

Arvid Lindman.

Ernst Svenson.

Bernh. Eriksson.

År 1925 den 11 februari sammanträdde kamrarnas valmän för att utse den man, som skall efterträda riksdagens militieombudsman, ifall denne, innan nästa lagtima riksdag anställt nytt val av militieombudsman, skulle med döden avgå, samt utöva ämbetet under den tid, militieombudsmannen kan vara av svår sjukdom eller annat laga förfall därifrån hindrad; och befunnos efter valförrättningens slut rösterna hava utfallit sålunda:

herr revisionssekreteraren
Gunnar Martin Edvard Bendz samtliga avgivna eller 46 röster,
i följd varav herr revisionssekreteraren Gunnar Martin Edvard Bendz blivit utsedd till militieombudsmannens efterträdare.

David Bergström.

Arvid Lindman.

Ernst Svenson.

Bernh. Eriksson.

På framställning av herr talmannen beslöts att riksdagens kanslideputerade skulle genom utdrag av protokollet underrättas om dessa val samt anmodas låta uppsätta och till kamrarna ingiva förslag dels till förordnanden för de valda, dels till skrivelser till Konungen med anmälan om de verkställda valen, dels ock till de paragrafer därom, som borde införas i riksdagsbeslutet.

Anmäldes och godkändes första lagutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 23, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 11 kap. 38 § rättegångsbalken.

Anmäldes och godkändes bevillningsutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 24, till Konungen i anledning av väckt motion om utsträckning av tiden för återutförelse och ansökan om tullrestitution vid återutförelse av vissa varor m. m.

Anmäldes och godkändes andra lagutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 25, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med anhållan om riksdagens yttrande rörande ett å den internationella arbetsorganisationens konferens i Genève år 1921 antaget förslag till konvention angående obligatorisk läkarundersökning av barn och unga personer, som användas till arbete ombord å fartyg.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran bankouts-kottets utlåtanden nr 5, 8 och 9 samt jordbruksutskottets utlåtanden nr 2—4.

Efter föredragning av Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner hänvisades dessa, nr 45 till bankouts-kottet och nr 46 till jordbruksutskottet.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens samman-träde avslutades kl. 3.40 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.
